

ความชอบธรรมของการยกเลิกสัญญาในวงการฟุตบอลอาชีพภายใต้กฎระเบียบของ ฟีฟ่าและคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา

ปริญญญา ขวัญเมืองวานิช

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์ความชอบธรรมในการยกเลิกสัญญาของนักฟุตบอลอาชีพภายใต้ข้อกล่าวหาการบังคับให้ลงนามยินยอม โดยอิงตามกฎหมายของฟีฟ่า (FIFA) และแนวปฏิบัติของศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (CAS) ซึ่งมุ่งเน้นการปกป้องสิทธินักกีฬาและส่งเสริมความเป็นธรรมในระดับสากล เนื้อหานำเสนอแนวทางการพิสูจน์ว่าการยกเลิกสัญญามาจากการบังคับ พร้อมวิเคราะห์กรณีศึกษาเพื่อให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในสถานการณ์ดังกล่าว ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจนหรือเกิดจากการบังคับสามารถทำให้ข้อตกลงถือเป็นโมฆะ และนักกีฬามีสิทธิ์เรียกร้องค่าชดเชย เช่น ค่าจ้างที่เหลืออยู่หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามกรอบของ FIFA และ CAS บทความนี้เน้นว่าการรักษาความยุติธรรมในกระบวนการยกเลิกสัญญาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยลดข้อพิพาทและสร้างมาตรฐานการเจรจาที่โปร่งใสในวงการฟุตบอลอาชีพ สโมสรและนักกีฬาจึงควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของ FIFA อย่างเคร่งครัดเพื่อลดความขัดแย้งและรักษาสีธรรมตามสัญญา

คำสำคัญ: การชดเชย; การยกเลิกสัญญา; ฟีฟ่า; ศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา; สิทธินักกีฬา

THE LEGITIMACY OF CONTRACT TERMINATION IN PROFESSIONAL FOOTBALL UNDER FIFA REGULATIONS AND CAS RULINGS

Parinya Kwanmuangvanich

College of Innovation and Management Suan Sunandha Rajabhat University

Abstract

This article analyzes the legitimacy of terminating professional football players' contracts under allegations of coercion to sign consent agreements, based on FIFA regulations and the Court of Arbitration for Sport (CAS) practices. It emphasizes the protection of athletes' rights and the promotion of fairness at the international level. The content presents methods to prove that contract termination resulted from coercion and examines case studies to illustrate appropriate practices in such situations. The findings indicate that contract termination without clear justification or arising from coercion can render agreements void. Athletes were entitled to claim compensation, such as outstanding wages or other costs, under FIFA and CAS frameworks. This article highlights that ensuring justice in the process of contract termination is crucial for reducing disputes and establishing transparent negotiation standards in professional football. Clubs and players should strictly adhere to FIFA regulations to minimize conflicts and uphold contractual rights.

Keywords: Compensation, Contract Termination, FIFA; Court of Arbitration for Sport, Athlete Rights

บทนำ

การยกเลิกสัญญาในวงการฟุตบอลอาชีพเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของทั้งสโมสรและนักกีฬา ในขณะที่สัญญาเป็นข้อตกลงที่ควรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควรและการใช้วิธีการบังคับหรือข่มขู่ให้นักกีฬาให้ยอมรับข้อตกลง กลายเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นในวงการฟุตบอลอาชีพ FIFA (FIFA) ได้ออกกฎระเบียบว่าด้วยสถานะและการโอนย้ายของผู้เล่น (Regulations on the Status and Transfer of Players หรือ RSTP) เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในการเจรจายกเลิกสัญญาระหว่างสโมสรและนักฟุตบอลโดยคำนึงถึงความเสมอภาคและสิทธิตามกฎหมายของนักกีฬา (FIFA, 2023) ในประเทศไทย นักฟุตบอลอาชีพที่ถูกยกเลิกสัญญามักได้รับค่าชดเชยเพียงสามเดือนของเงินเดือน โดยหลักการชดเชยดังกล่าวมาจากกฎหมายแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 แต่ในกรณีของสัญญาระหว่างประเทศ FIFA มีข้อกำหนดชัดเจนว่าหากสัญญาถูกยกเลิกโดยไม่มีเหตุอันควร สโมสรต้องชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับนักกีฬา โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ค่าจ้างที่เหลืออยู่ตามสัญญา ค่าธรรมเนียมการโอนย้าย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทความนี้จึงมุ่งหวังที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปกป้องสิทธินักฟุตบอลจากการถูกบังคับให้ยกเลิกสัญญา และนำเสนอกรณีศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างในการพิสูจน์ว่าการบังคับข่มขู่ในการยกเลิกสัญญามีผลกระทบอย่างไรต่อนักกีฬา นอกจากนี้ บทความจะวิเคราะห์ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องจากกฎระเบียบ FIFA และคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (CAS) เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหาที่เกิดขึ้นในวงการฟุตบอลอาชีพ

การยกเลิกสัญญาในวงการฟุตบอลอาชีพ

ในการศึกษาเรื่องการยกเลิกสัญญาในวงการฟุตบอลอาชีพ หนึ่งในประเด็นสำคัญที่ควรทำความเข้าใจเบื้องต้นคือหลักการและกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธินักกีฬาและให้ความยุติธรรมในการเจรจายกเลิกสัญญา ในบริบทของประเทศไทย การคุ้มครองสิทธินักกีฬายังอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานไทย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดแนวทางและหลักการสำหรับการคุ้มครองแรงงาน รวมถึงการเลิกจ้างงานและการชดเชยค่าเสียหายเมื่อมีการเลิกจ้างโดยไม่มีเหตุอันควร กฎหมายนี้ช่วยสร้างมาตรฐานสำหรับการชดเชยที่เหมาะสมในกรณีที่นายจ้างเลิกจ้างโดยไม่ได้แจ้งเหตุผลที่เพียงพอ หรือในกรณีที่ลูกจ้างถูกกดดันหรือข่มขู่ให้ยอมรับการยกเลิกสัญญา และ จากพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรา 34 ให้นักกีฬาอาชีพสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนหากได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมจากสโมสร ชื่อนี้แสดงถึงการสนับสนุนกลไกการร้องเรียนและการระงับข้อพิพาทที่มีในระดับชาติ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของ CAS ในการพิจารณาข้อพิพาทระดับสากล (Office of the Council of State, 2013)

และ FIFA (FIFA) ซึ่งเป็นองค์กรที่ควบคุมและกำกับการดำเนินงานของวงการฟุตบอลทั่วโลก ได้กำหนดกฎระเบียบว่าด้วยสถานะและการโอนย้ายผู้เล่น (Regulations on the Status and Transfer of Players - RSTP) ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานการเจรจาสัญญาระหว่างนักกีฬาและสโมสร โดยเฉพาะในกรณีการยกเลิกสัญญา ซึ่ง FIFA ได้ระบุแนวทางการคุ้มครองสิทธิของนักกีฬาในกรณีที่มีการกดดันหรือบังคับให้ยกเลิกสัญญา นอกจากนี้หลักเกณฑ์ที่กำหนดโดย FIFA แล้ว ศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (CAS) ยังมีบทบาทสำคัญในการตีความข้อกฎหมายและพิจารณาข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการยกเลิกสัญญาในวงการฟุตบอล ศาล CAS สามารถเข้ามา

ตัดสินคดีและบังคับใช้แนวทางการชดเชยได้หากมีการละเมิดสิทธินักกีฬา โดยการพิจารณาของ CAS มักมุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบความเป็นธรรมในการเจรจาสัญญา และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของฟีฟ่าที่ได้รับรู้ไว้

หลักการชดเชยดังกล่าวตามที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน (Department of Labour Protection and Welfare, 1998) ได้ระบุไว้มีรายละเอียดดังนี้

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 118 กำหนดอัตราค่าชดเชยที่นายจ้างต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างเมื่อมีการเลิกจ้าง ดังนี้

- ทำงานครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 1 ปี: ได้รับค่าชดเชยเท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 30 วัน
- ทำงานครบ 1 ปี แต่ไม่ครบ 3 ปี: ได้รับค่าชดเชยเท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 90 วัน
- ทำงานครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 6 ปี: ได้รับค่าชดเชยเท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 180 วัน
- ทำงานครบ 6 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี: ได้รับค่าชดเชยเท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 240 วัน
- ทำงานครบ 10 ปีขึ้นไป: ได้รับค่าชดเชยเท่ากับค่าจ้างอัตราสุดท้าย 300 วัน

ในกรณีที่ลูกจ้างทำงานมาแล้ว 3 เดือน (90 วัน) แต่ไม่ครบ 120 วัน หากนายจ้างเลิกจ้าง ลูกจ้างจะไม่ได้รับค่าชดเชยตามมาตรา 118 เนื่องจากยังไม่ครบเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม นายจ้างยังคงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดอื่น ๆ ของกฎหมายแรงงาน เช่น การแจ้งล่วงหน้าและการจ่ายค่าจ้างค้างจ่ายให้ครบถ้วน

พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556

มาตรา 21 ระบุให้สโมสรจัดทำสัญญาจ้างที่เป็นลายลักษณ์อักษรและมีรายละเอียดครบถ้วน เช่น เวลาทำงาน วันหยุด ความปลอดภัย และการประกันภัยสำหรับนักกีฬา

ในกรณีของนักฟุตบอลอาชีพที่มีสัญญาจ้างงานระบุระยะเวลาอย่างชัดเจน สมาพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (FIFA) ได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญาและการชดเชยไว้ใน "Regulations on the Status and Transfer of Players" (RSTP) โดยเฉพาะในมาตรา 17 (FIFA, 2003) ซึ่งกล่าวถึงผลที่ตามมาจากการยกเลิกสัญญาในกรณีที่สโมสรฟุตบอลยกเลิกสัญญากับนักเตะโดยไม่มีเหตุอันควร

1. การชดเชยในกรณีการยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควร:

มาตรา 17 ของ RSTP ระบุว่า สโมสรที่ยกเลิกสัญญากับนักเตะโดยไม่มีเหตุอันควรมีหน้าที่ต้องชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับนักเตะ การชดเชยนี้จะพิจารณาจากองค์ประกอบหลายประการ เช่น ค่าจ้างที่นักเตะควรจะได้รับจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาสัญญา ค่าธรรมเนียมในการโอนย้าย ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเซ็นสัญญา และค่าเสียหายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างองค์ประกอบที่ใช้ในการคำนวณค่าชดเชย ได้แก่:

- ค่าจ้างที่เหลืออยู่ มูลค่าที่นักเตะจะได้รับหากสัญญาไม่ถูกยกเลิก
- ค่าธรรมเนียมการโอนย้าย ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในกระบวนการโอนย้าย รวมถึงค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเดิม
- ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม เช่น ค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นฐาน ค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่นักเตะต้องแบกรับเมื่อเข้าร่วมกับสโมสรใหม่

2. การคุ้มครองช่วงเวลาสัญญา (Protected Period)

FIFA RSTP กำหนดช่วงเวลาที่เราเรียกว่า "ช่วงเวลาคุ้มครอง" สำหรับนักเตะที่เซ็นสัญญาใหม่ โดยสำหรับผู้เล่นที่อายุต่ำกว่า 28 ปี ช่วงเวลาคุ้มครองจะอยู่ที่ 3 ปีแรกของสัญญา ส่วนสำหรับผู้เล่นอายุ 28 ปีขึ้นไป ช่วงเวลาคุ้มครองนี้จะอยู่ที่ 2 ปีแรกของสัญญา

ในช่วงเวลาคุ้มครองนี้ การยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควรจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะมีบทลงโทษที่รุนแรงกว่า โดยเฉพาะการถูกบังคับให้ชดเชยเต็มจำนวน และอาจมีบทลงโทษทางการกีฬาเพิ่มเติม เช่น การห้ามลงทะเบียนนักเตะใหม่ หรือการห้ามผู้เล่นลงแข่งขันชั่วคราว

3. การลงโทษทางการกีฬา (Sporting Sanctions)

มาตรา 17 ระบุเพิ่มเติมว่าการยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควรสามารถนำไปสู่การลงโทษทางการกีฬา โดยสโมสรที่ละเมิดข้อตกลงอาจถูกห้ามลงทะเบียนนักเตะใหม่ในตลาดการโอนย้ายถัดไปเป็นระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ นักเตะที่ยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควรอาจถูกห้ามลงแข่งขันในระยะเวลา 4 - 6 เดือน

ข้อกำหนดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเสถียรภาพและความเป็นธรรมในวงการฟุตบอล โดยให้ทั้งสโมสรและนักฟุตบอลปฏิบัติตามสัญญาอย่างเคร่งครัด (FIFA, 2023)

การตีความและการบังคับใช้ของศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (CAS) มีบทบาทสำคัญในการจัดการข้อพิพาทเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญาของนักฟุตบอลอาชีพ โดยอิงจากกฎระเบียบของฟีฟ่า มาตรา 17 ของ Regulations on the Status and Transfer of Players (RSTP) การตีความข้อกำหนดของมาตรา 17 โดย CAS มุ่งเน้นการตรวจสอบความเป็นธรรมและการคุ้มครองสิทธิของนักกีฬา ซึ่งรวมถึงองค์ประกอบดังนี้:

1. การตรวจสอบเจตนาของสโมสรและการยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควร

CAS จะตรวจสอบเจตนาของสโมสรในการยกเลิกสัญญา หากพบว่ามีภาระที่ละเมิดสิทธิของนักกีฬา CAS อาจพิจารณาว่าเป็นการยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควร ซึ่งส่งผลให้สโมสรต้องชดเชยค่าเสียหายที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น ในกรณี CAS 2014/A/3684 Leandro da Silva v. Sport Lisboa e Benfica สโมสร Benfica ถูกพิจารณาว่ามีการยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควร โดย CAS สั่งให้สโมสรชดเชยค่าเสียหายให้กับนักเตะเป็นจำนวนเงิน 550,000 ยูโร (CAS, 2015)

2. การคำนวณค่าชดเชยอย่างเป็นธรรม

การตีความของ CAS มุ่งเน้นให้เกิดการคำนวณค่าชดเชยที่เหมาะสม โดยอิงจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ค่าจ้างที่เหลืออยู่ ระยะเวลาที่เหลือของสัญญา และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเซ็นสัญญาแรกเริ่ม ในกรณี CAS 2008/A/1519 & 1520 เกี่ยวกับการยกเลิกสัญญาของ Matuzalem v. Real Zaragoza CAS กำหนดให้สโมสรต้องชดเชยค่าเสียหายที่รวมถึงค่าจ้างที่นักเตะเสียไปเนื่องจากการยกเลิกสัญญา และการประเมินค่าธรรมเนียมการย้ายทีมที่สูญหายไป (CAS, 2009)

3. การพิจารณาพฤติกรรมของนักกีฬาและสโมสร

CAS จะพิจารณาพฤติกรรมของนักกีฬาและสโมสรในช่วงเวลาของสัญญา หากมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะถูกนำมาพิจารณาในการตัดสินคดี ตัวอย่างเช่น ในคดี CAS 2017/A/5481

ที่เกี่ยวกับการยกเลิกสัญญาของนักเตะที่ถูกแยกจากทีมและไม่ได้มีโอกาสในการลงสนาม CAS พิจารณาว่าสโมสรมีพฤติกรรมไม่เป็นธรรมและส่งผลให้นักเตะสามารถยกเลิกสัญญาได้โดยมีสิทธิ์ในการชดเชยเต็มจำนวน (CAS, 2018)

4. บทลงโทษทางการกีฬา

หากพบว่าการยกเลิกสัญญาโดยนักเตะไม่มีเหตุอันควร CAS สามารถสั่งให้มีการลงโทษทางการกีฬา ซึ่งอาจรวมถึงการห้ามนักเตะลงแข่งขันชั่วคราวในช่วงเวลา 4-6 เดือน เพื่อคุ้มครองความมั่นคงของสัญญา ตัวอย่างเช่น ในกรณีของ Webster v. Heart of Midlothian CAS สั่งให้มีการลงโทษนักเตะเพื่อป้องกันไม่ให้นักกีฬายกเลิกสัญญาโดยไม่เป็นธรรม (CAS, 2008)

กรณี Leandro da Silva กับ Sport Lisboa e Benfica (CAS, 2015)

Leandro da Silva นักฟุตบอลชาวบราซิลได้เซ็นสัญญากับสโมสร Benfica ในโปรตุเกส แต่สโมสรยกเลิกสัญญาโดยอ้างเหตุผลด้านวินัยโดยไม่มีหลักฐานชัดเจน Leandro da Silva จึงยื่นเรื่องไปยังศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (CAS)

การพิจารณาของ CAS:

CAS ตัดสินว่าการยกเลิกสัญญานี้ไม่มีเหตุอันควร โดยสั่งให้ Benfica ชดเชยเงินจำนวน 550,000 ยูโร โดยพิจารณาจาก: ค่าจ้างที่เหลือตามสัญญา, ระยะเวลาที่เหลือของสัญญา และค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเซ็นสัญญา จากกรณีนี้ชี้ให้เห็นว่าหากสโมสรยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุผลหรือหลักฐานที่เพียงพอจะต้องชดเชยค่าเสียหายแก่นักเตะตามกฎหมายของ FIFA และ CAS เพื่อรักษาความยุติธรรมในวงการฟุตบอลอาชีพ (FIFA, 2023)

Dispute Resolution Chamber (DRC) หรือ คณะกรรมการระงับข้อพิพาท เป็นหน่วยงานของ FIFA ที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบการพิจารณาและตัดสินข้อพิพาทระหว่างนักฟุตบอลและสโมสร โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสัญญาและการจ่ายเงิน ซึ่งรวมถึงกรณีที่สโมสรอาจต้องการยกเลิกสัญญาของนักเตะโดยไม่มีเหตุอันควร DRC มีบทบาทสำคัญในการให้ความเป็นธรรมและรักษาสีธรรมของทั้งนักเตะและสโมสรตามกฎหมายที่ FIFA กำหนด (FIFA, 2023)

รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ DRC

1. หน้าที่และอำนาจของ DRC

DRC มีหน้าที่ในการพิจารณาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างนักฟุตบอลและสโมสร ไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการยกเลิกสัญญา การจ่ายค่าจ้าง หรือปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมในสัญญา DRC จะใช้กฎเกณฑ์และหลักการที่กำหนดโดย FIFA เพื่อให้การตัดสินมีความยุติธรรมต่อทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะในกรณีที่สโมสรยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุผลชัดเจนนักฟุตบอลจะได้รับสิทธิ์ในการยื่นเรื่องเพื่อขอการชดเชยค่าเสียหายผ่านทาง DRC (FIFA, 2023)

2. กระบวนการพิจารณาใน DRC

เมื่อมีการยื่นข้อพิพาทไปยัง DRC นักฟุตบอลหรือสโมสรที่เกี่ยวข้องจะต้องแสดงหลักฐานและเหตุผลประกอบการร้องเรียนหรือการป้องกันของตน DRC จะทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาตามกฎหมายที่ FIFA กำหนด รวมถึงการพิจารณาคำให้การและหลักฐานที่แต่ละฝ่ายเสนอ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ยุติธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (FIFA, 2023)

3. การคุ้มครองสิทธิ์และการชดเชยสำหรับนักฟุตบอล

หาก DRC พบว่าการยกเลิกสัญญาเป็นไปโดยไม่มีเหตุอันควรหรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากหลักฐานที่เพียงพอ DRC อาจมีคำสั่งให้สโมสรชดเชยค่าเสียหายให้กับนักฟุตบอลตามแนวทางที่ FIFA กำหนด ซึ่งการชดเชยอาจครอบคลุมถึงเงินค่าจ้างที่นักเตะควรจะได้รับตามสัญญาและค่าเสียหายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการยกเลิกสัญญาโดยไม่เป็นธรรม (FIFA, 2023)

4. การอุทธรณ์คำตัดสิน

หากฝ่ายใดไม่พอใจในคำตัดสินของ DRC สามารถยื่นอุทธรณ์ไปยังศาลอนุญาโตตุลาการทางกีฬา (Court of Arbitration for Sport หรือ CAS) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาคดีและตัดสินข้อพิพาททางการกีฬา CAS จะทำการพิจารณาคดีใหม่และมีอำนาจในการยืนยันหรือยกเลิกคำตัดสินของ DRC (FIFA, 2023)

5. ความสำคัญของ DRC ต่อความเป็นธรรมในวงการฟุตบอล

การมี DRC ทำให้ระบบการระงับข้อพิพาทในวงการฟุตบอลมีความโปร่งใสและเป็นมาตรฐาน นักฟุตบอลและสโมสรสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนหรือขอคำตัดสินได้อย่างยุติธรรมภายใต้กฎระเบียบที่ FIFA กำหนด โดย DRC ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยป้องกันการละเมิดสิทธิ์ของนักฟุตบอล และส่งเสริมความยุติธรรมในการทำสัญญาระหว่างนักกีฬาและสโมสร (FIFA, 2023)

แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันหลายสโมสรในฟุตบอลอาชีพได้มีการเสนอสัญญาในรูปแบบการตกลงร่วมกัน (mutual agreement) เป็นการยุติสัญญาที่เกิดขึ้นเมื่อทั้งสองฝ่าย (นักเตะและสโมสร) เห็นพ้องต้องกันในการยกเลิกสัญญาก่อนกำหนด การยกเลิกสัญญาโดยการตกลงร่วมกันเป็นวิธีการที่เป็นทางการและต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของ FIFA ตาม Regulations on the Status and Transfer of Players (RSTP) (FIFA, 2023) ซึ่งจากการกระทำดังกล่าวดูเหมือนว่านักฟุตบอลและสโมสรมีความประสงค์ที่จะยกเลิกสัญญาร่วมกัน แต่บางครั้งนักฟุตบอลอาจโดนข่มขู่หรือบังคับให้มีการเซ็นยกเลิกสัญญาแบบเป็นการตกลงร่วมกันโดยความสมัครใจ แต่หากพบว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกบังคับให้ยอมรับข้อตกลง CAS อาจพิจารณาว่าการตกลงนั้นเป็นโมฆะได้ (FIFA, 2023)

กรณี CAS 2020/A/6727: การกดดันทางจิตใจและการยกเลิกสัญญาในวงการฟุตบอล

คดีนี้เกี่ยวข้องกับ Benjamin Acheampong นักฟุตบอลชาวกานา ที่ฟ้องร้องสโมสร Zamalek SC จากอียิปต์ เนื่องจากมีข้อพิพาทเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญาการจ้างงานโดยมีเหตุอันสมควร (just cause) รวมถึงประเด็นเกี่ยวกับ ข้อบังคับของ FIFA ในเรื่องการยกเลิกสัญญา การละเมิดสิทธิ์ค่าตอบแทน และค่าชดเชยจากการละเมิดสัญญา (CAS, 2020)

1. ข้อเท็จจริงของคดี

Acheampong เซ็นสัญญากับ Zamalek SC เป็นเวลา 4 ฤดูกาล (1 สิงหาคม 2017 – 2020/21) ในเดือนมกราคม 2018 เขาถูกปล่อยยืมตัวไปยังสโมสร Petrojet หลังจากกลับมาสู่ Zamalek ในเดือนมิถุนายน 2018 เขาอ้างว่าสโมสรปฏิเสธที่จะให้เขาลงทะเบียนแข่งขัน และ กีดกันจากการฝึกซ้อมกับทีมชุดใหญ่ สโมสร Zamalek ไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนที่ค้างชำระของเขา รวมเป็นเงินกว่า 169,303 ดอลลาร์สหรัฐ

เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2018 Acheampong ได้ยื่นหนังสือยกเลิกสัญญากับสโมสร โดยอ้างว่า มีเหตุอันสมควร (just cause) เนื่องจากการละเมิดสัญญาของสโมสร

2. การบังคับให้ลงนามในข้อตกลงยุติสัญญา

ในวันที่ 4 กันยายน 2018 Acheampong ได้ลงนามใน ข้อตกลงยุติสัญญา (Settlement Agreement) กับ Zamalek ซึ่งระบุว่าเขาได้รับค่าตอบแทนทั้งหมดแล้ว และ ไม่มีข้อเรียกร้องทางการเงินเพิ่มเติมต่อสโมสร อย่างไรก็ตาม Acheampong อ้างว่าเขา ถูกกดดันให้ลงนามในข้อตกลงนี้ เพื่อให้ได้รับเอกสารย้ายทีม (ITC) และลงทะเบียนกับสโมสรใหม่ในกาตาร์ (Al Shamal SC) โดยนักฟุตบอลอ้างว่า หากไม่ลงนาม สโมสรจะไม่ออกเอกสารให้ ซึ่งจะทำให้เขาไม่สามารถเล่นให้กับสโมสรใหม่ได้ ดังนั้นจึงถือเป็นการบังคับข่มขู่ทางอ้อม

3. การพิจารณาของ CAS

1. CAS ตัดสินว่า Zamalek ละเมิดสัญญาโดย ไม่ได้จ่ายค่าตอบแทนที่ค้างชำระและกีดกัน Acheampong จากการฝึกซ้อมและแข่งขัน

2. ข้อตกลงยุติสัญญา (Settlement Agreement) ถือเป็นโมฆะ เนื่องจากการบังคับให้ลงนาม ภายใต้แรงกดดัน

3. Zamalek ถูกสั่งให้จ่ายเงินชดเชยให้กับ Acheampong รวมเป็นเงิน 787,308 ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมดอกเบี้ย

จากกรณีดังกล่าวหากนักฟุตบอลควรรู้สิทธิของตนเองและบันทึกหลักฐานที่เกี่ยวข้องหากพบว่ามี การกดดันที่ไม่เป็นธรรมจากสโมสร เพื่อที่จะสามารถปกป้องสิทธิของตนเองในกรณีที่เกิดข้อพิพาท การพิสูจน์ ว่านักเตะถูกบังคับหรือข่มขู่ให้เซ็นสัญญายกเลิกโดยสมัครใจนั้นอาจจะซับซ้อน แต่สามารถทำได้โดยการ รวบรวมหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่านักเตะถูกกดดันหรือข่มขู่ โดยวิธีหลักและประเภทของหลักฐานที่สามารถ ใช้เพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหา ดังนี้ (Gardiner, O'Leary, Welch, Boyes, & Naidoo, 2021)

1. คำให้การจากนักเตะ

นักเตะสามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่นำไปสู่การเซ็นสัญญา โดยอธิบายว่าพวกเขา ถูกกดดัน ข่มขู่ หรือถูกบังคับจากทางสโมสรหรือผู้แทนของสโมสรอย่างไร

2. คำให้การของพยาน

บุคคลอื่นที่อยู่ในที่ประชุมหรือการเจรจาเกี่ยวกับการยุติสัญญา เช่น เพื่อนร่วมทีม หนาย ผู้แทน หรือเจ้าหน้าที่ สามารถให้คำยืนยันได้ว่านักเตะถูกกดดันหรือข่มขู่จริง

3. หลักฐานการสื่อสาร (อีเมล ข้อความ โทรศัพท์)

หากมีการสื่อสารใด ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการข่มขู่ หรือการกดดันจากทางสโมสร เช่น ข้อความ หรืออีเมลที่มีเนื้อหาข่มขู่ หรือบอกให้นักเตะรับผลกระทบหากไม่เซ็นสัญญา หรือการบันทึกการสนทนาที่แสดง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4. ภาษากายและพฤติกรรมระหว่างการเจรจา

หากมีการเจรจาเรื่องการยกเลิกสัญญาแบบเผชิญหน้า การแสดงพฤติกรรมกดดันหรือข่มขู่ เช่น การใช้เสียงดัง ขู่จะดำเนินคดีทางกฎหมาย หรือข่มขู่จะไม่ให้ลงแข่ง ก็อาจถูกนำเสนอเป็นหลักฐานได้ โดยเฉพาะหากมีผู้อื่นเห็นเหตุการณ์

5. การกดดันอย่างไม่เป็นธรรม

หากมีการข่มขู่ในรูปแบบของการกดดัน เช่น ไม่ให้ลงฝึกซ้อม ไม่ให้ลงแข่งขัน หรือลดสภาพการทำงานอื่น ๆ เพื่อบังคับให้นักเตะยอมเซ็น ก็สามารถใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนได้

6. กำหนดเวลาที่ไม่สมเหตุสมผลในการตัดสินใจ

หากนักเตะได้รับเวลาที่สั้นมากในการเซ็นสัญญา โดยไม่มีเวลาเพียงพอในการตรวจสอบสัญญาอย่างรอบคอบ นี่อาจเป็นสัญญาณของการบังคับให้เซ็นเอกสาร การมีเอกสารที่แสดงถึงเรื่องนี้ (เช่น อีเมลที่ระบุเส้นตาย) สามารถสนับสนุนข้อกล่าวหานี้ได้

7. ความเครียดทางจิตใจหรืออารมณ์

หากนักเตะประสบกับความเครียดทางจิตใจหรืออารมณ์อย่างรุนแรง (เช่น ความวิตกกังวลหรือภาวะซึมเศร้า) อันเกิดจากพฤติกรรมของสโมสร พวกเขาอาจมีบันทึกทางการแพทย์หรือจิตวิทยาเพื่อสนับสนุนการกล่าวอ้างว่ามีการบังคับเกิดขึ้น

8. ความแตกต่างของเงื่อนไขในสัญญา

หากเงื่อนไขของสัญญาเป็นไปในทางที่ไม่เป็นธรรม หรือแย่กว่าที่ควรจะเป็นอย่างมาก นี่อาจแสดงว่านักเตะเซ็นสัญญาภายใต้การบังคับ การเปรียบเทียบเงื่อนไขในสัญญานี้กับสัญญาหรือข้อตกลงมาตรฐานสามารถช่วยแสดงถึงการข่มขู่ได้

หลังจากที่นักเตะสามารถรวบรวมหลักฐานที่แสดงถึงการถูกบังคับหรือข่มขู่ได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปที่นักเตะหรือผู้แทนทางกฎหมายสามารถดำเนินการได้มีดังนี้ (FIFA, 2023)

8.1 การยื่นเรื่องต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักเตะสามารถยื่นเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ เช่น FIFA (FIFA) หรือศาลอนุญาโตตุลาการกีฬา (CAS) โดยให้รายละเอียดของเหตุการณ์และหลักฐานที่แสดงถึงการข่มขู่ การร้องเรียนอาจรวมถึงข้อเรียกร้องให้ยกเลิกข้อตกลงที่ทำไว้ภายใต้การข่มขู่ และเรียกร้องค่าชดเชยหรือการฟื้นฟูสิทธิตามสัญญาเดิม

8.2 การพิจารณาคดีและการไกล่เกลี่ย หลังจากการร้องเรียนถูกยื่นต่อ FIFA หรือ CAS อาจมีการไต่สวนเพื่อพิจารณาคดี หากพบว่านักเตะถูกบังคับหรือข่มขู่จริง หน่วยงานที่พิจารณาคดีอาจมีคำสั่งให้ยกเลิกข้อตกลงที่ทำโดยไม่เป็นธรรม หรือสั่งให้มีการจ่ายค่าชดเชยเพิ่มเติมจากเดิม

8.3 การปรึกษาทนายความหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายกีฬา นักเตะควรปรึกษาทนายความหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายกีฬาเพื่อช่วยในกระบวนการร้องเรียนหรือฟ้องร้อง และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมายระเบียบของ FIFA และ CAS การดำเนินการตามขั้นตอนเหล่านี้จะช่วยให้นักเตะสามารถต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมและรักษาสีทธิของตนเองในกรณีที่ถูกรับบังคับหรือข่มขู่ให้เซ็นสัญญายกเลิก

8.4 บทลงโทษทางกฎหมายสำหรับทีม หากมีการพิสูจน์ว่าทีมกระทำการโดยการข่มขู่หรือบังคับ FIFA หรือ CAS อาจลงโทษทางทีมด้วยการปรับเงิน หรือในบางกรณีอาจถึงขั้นลงโทษการห้ามลงทะเบียนนักเตะใหม่หรืออื่น ๆ ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการกระทำ

สรุปผล

การคุ้มครองนักฟุตบอลจากการบังคับขู่ในกระบวนการตกลงร่วมกันและการยกเลิกสัญญาอย่างเป็นธรรมถือเป็นหลักการสำคัญที่ FIFA (FIFA) ให้ความสำคัญ ภายใต้กฎระเบียบของ *Regulations on the*

Status and Transfer of Players (RSTP) มาตรา 17 พยายามเน้นให้การตกลงร่วมกันต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจและปราศจากการบังคับ เพื่อปกป้องสิทธิของนักกีฬาไม่ให้เกิดความเสียหายทางจิตใจและการสูญเสียรายได้ที่ควรได้รับ จากกรณีตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า หากมีการกดดันนักกีฬาให้ตกลงยกเลิกสัญญาโดยไม่มีเหตุอันควร ศาล CAS สามารถพิจารณาให้ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ และให้สโมสรที่เกี่ยวข้องต้องชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตั้งนั้น เพื่อรักษาความยุติธรรมในการยกเลิกสัญญา สโมสรและนักกีฬาจึงควรปฏิบัติตามแนวทางของ FIFA และหลีกเลี่ยงการใช้วิธีการบังคับในการเจรจา การมีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นธรรมในการยกเลิกสัญญาจะช่วยสร้างความมั่นคงและความไว้วางใจระหว่างนักกีฬาและสโมสรในวงการฟุตบอล และการบังคับขู่ในกรณีการยกเลิกสัญญามีผลกระทบต่อสิทธิของนักเตะและความเป็นธรรมในวงการฟุตบอลอาชีพ การยกเลิกสัญญาภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ยุติธรรมอาจส่งผลเสียต่อความเชื่อมั่นของนักกีฬาและผู้สนับสนุน (CAS, 2018)

การปฏิบัติตามหลักการเจรจาที่เป็นธรรมและการรักษาสีห์ของนักฟุตบอลในกระบวนการยกเลิกสัญญาถือเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนักกีฬา ตัวแทน และสโมสรควรตระหนักถึงบทบาทของตนในการรักษาความยุติธรรมและความเป็นมืออาชีพในทุกขั้นตอน สำหรับนักเตะและตัวแทน การบันทึกการสื่อสารและเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกอย่างอย่างละเอียดจะช่วยปกป้องสิทธิของนักกีฬาในกรณีที่เกิดข้อพิพาท การขอคำปรึกษาทางกฎหมายและการติดตามกฎระเบียบของ FIFA อย่างใกล้ชิดก็จะช่วยให้สามารถป้องกันการละเมิดสิทธิของนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับสโมสรการปฏิบัติตามแนวทางของ FIFA ในการเจรจาและยกเลิกสัญญาอย่างยุติธรรมจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความไว้วางใจระหว่างนักเตะและสโมสร โดยการหลีกเลี่ยงการบังคับขู่เป็นการแสดงถึงความเป็นมืออาชีพและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีในวงการฟุตบอลการปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านี้จะช่วยสร้างมาตรฐานที่สูงขึ้นในการรักษาเสถียรภาพของสัญญา และส่งเสริมความเป็นธรรมในวงการฟุตบอล

ข้อเสนอแนะ

1. การสร้างความเข้าใจให้กับนักฟุตบอลอาชีพ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพลศึกษา สมาคมนักฟุตบอลแห่งประเทศไทย และสโมสรฟุตบอลควรจัดทำโครงการหรือแผนงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักฟุตบอลอาชีพเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในสัญญาจ้างงาน โดยเน้นที่การอธิบายกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายแรงงาน พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ และกฎระเบียบของ FIFA (FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players - RSTP)

2. การพัฒนากฎหมายกีฬาในประเด็นการยกเลิกสัญญาอย่างเป็นธรรม

กฎหมายกีฬาในประเทศไทย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. 2556 ควรได้รับการปรับปรุงให้มีความชัดเจนและครอบคลุมเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญานักกีฬาโดยไม่มีเหตุอันควร เช่น การระบุเงื่อนไขในสัญญาที่ชัดเจนเกี่ยวกับการยกเลิกสัญญา เช่น หลักเกณฑ์การชดเชยค่าเสียหาย และบทลงโทษในกรณีละเมิด รวมถึง การคุ้มครองนักกีฬาในช่วงเวลาคุ้มครอง (Protected Period) คล้ายกับมาตรา 17 ในกฎระเบียบของ FIFA เพื่อป้องกันการกดดันหรือข่มขู่

Reference

- Court of Arbitration for Sport (CAS). (2008). *CAS 2007/A/1298 Wigan Athletic FC v. Heart of Midlothian & CAS 2007/A/1299 Heart of Midlothian v. Webster & Wigan Athletic FC & CAS 2007/A/1300 Webster v. Heart of Midlothian. Award of 30 January 2008.* Retrieved from <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/1298,%201299,%201300.pdf>
- Court of Arbitration for Sport (CAS). (2009). *CAS 2008/A/1519 & 1520 Matuzalem v. Real Zaragoza SAD & FIFA.* Retrieved from <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/1519,%201520.pdf>
- Court of Arbitration for Sport (CAS). (2015). *CAS 2014/A/3684 Leandro da Silva v. Sport Lisboa e Benfica & CAS 2014/A/3693 Sport Lisboa e Benfica v. Leandro da Silva.* Retrieved from <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3684%2C%203693.pdf>
- Court of Arbitration for Sport. (2018). *CAS 2017/A/5481 Oussama Assaidi v. Al-Ahli FC: Award of 11 June 2018.* Lausanne, Switzerland: Court of Arbitration for Sport.
- Court of Arbitration for Sport (CAS). (2020) *CAS 2020/A/6727 Benjamin Acheampong v. Zamalek Sports Club: award of 8 December 2020.* Lausanne: Tribunal Arbitral du Sport. Retrieved from <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/6727.pdf>
- Department of Labour Protection and Welfare, Ministry of Labour. (1998). *Labour protection Act B.E. 2541 (1998).* Retrieved from <https://www.mol.go.th/en/labour-law>
- Fédération Internationale de Football Association (FIFA). (2023). *Regulations on the Status and Transfer of Players (RSTP).* Retrieved from FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players - SAFA.net
- Gardiner, S., O'Leary, J., Welch, R., Boyes, S., & Naidoo, U. (2021). *Sports law.* London: Routledge.
- Office of the Council of State. (2013). *Professional sports promotion Act B.E. 2556 (2013).* Retrieved from <https://www.mol.go.th/en/labour-law>

Received: November 20, 2024

Revised: February 7, 2025

Accepted: February 9, 2025

